

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

914

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *de voorlopige toepassing en ratificatie van het vrijhandelsverdrag tussen de EU en Canada (CETA)* (ingezonden 3 oktober 2016).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 9 januari 2017).

Vraag 1

Wanneer verschijnt het definitieve voorstel over de voorlopige toepassing van CETA?¹

Antwoord 1

De laatste versie van het concept-Raadsbesluit voor voorlopige toepassing van CETA is op 30 september jl. in de Raad besproken. De inhoud van dit voorstel is met uw Kamer gedeeld in de geannoteerde agenda ter voorbereiding op de Raad Buitenlandse Zaken voor handel op 18 oktober (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1670). Op 30 september is het concept-besluit doorgestuurd naar de jurist-linguïsten voor de juridisch-linguïstische revisie. Op 5 oktober is deze revisie afgerond waarna het concept-Raadsbesluit openbaar is gemaakt².

Vraag 2

Welke delen worden uitgesloten van voorwaardelijke inwerkingtreding? Gaat het bijvoorbeeld om het gehele investeringshoofdstuk, of alleen om het investeringsbeschermingsmechanisme ICS/ISDS? Valt «regulatory cooperation» buiten voorlopige toepassing?

Antwoord 2

In de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken voor handel op 18 oktober (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1670) vindt u een overzicht van de bepalingen die in de laatste versie van het concept-Raadsbesluit worden uitgezonderd van de voorlopige toepassing. De reikwijdte van de voorlopige toepassing is in lijn met de moties van het lid Bruins en het lid Grashoff (Kamerstuk 31 985, nrs. 28 en 36).

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2016/09/23/handelsverdrag-met-canada-is-nabij-4416963-a1522884>

² Zie: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10974-2016-INIT/en/pdf> of EU-Extranet nr. 10974/16.

Vraag 3

Klopt het dat er in de Raad gestemd wordt over voorlopige toepassing met gekwalificeerde meerderheid? Wat gebeurt er als één lidstaat niet akkoord gaat met voorlopige toepassing?

Antwoord 3

De Raadsbesluiten inzake ondertekening, voorlopige toepassing en sluiting door de EU worden op basis van artikel 218 van het EU-Werkingsverdrag formeel genomen met gekwalificeerde meerderheid. Hierbij is stemmen in de Raad in de praktijk echter hoogst ongebruikelijk en wordt gestreefd naar consensus tussen de lidstaten.

Vraag 4

Wat bedoelt u precies wanneer u zegt dat u «het gesprek» aangaat met Brussel indien Nederland niet akkoord gaat met het voorstel omtrent voorlopige toepassing?³

Antwoord 4

Als Nederland niet akkoord kan gaan met het voorstel omtrent voorlopige toepassing zal, gezien het streven naar consensus tussen de lidstaten, in Brussel het gesprek worden aangegaan om een voor alle lidstaten aanvaardbare uitkomst te vinden.

Vraag 5

Hoe denken andere lidstaten over voorlopige toepassing?

Antwoord 5

Zoals vermeld in het verslag van de informele RBZ voor handel in Bratislava (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1669) is er brede steun vanuit de Raad voor ondertekening van CETA tijdens de EU-Canada top en gaven vrijwel alle lidstaten aan positief te staan tegenover de voorliggende concept-Raadsbesluiten. Enkele lidstaten konden zich met het oog op interne beraadslagingen nog niet uitlaten over de concept-Raadsbesluiten.

Vraag 6

Mocht Nederland niet ratificeren, is het CETA-verdrag dan in zijn geheel van tafel of treedt dan alsnog het EU-only deel in werking?

Antwoord 6

Als Nederland CETA niet ratificeert dan kan CETA niet in werking treden. Een gemengd akkoord als CETA treedt namelijk pas in werking als het door alle verdragspartijen is geratificeerd. Een afwijzing van CETA door uw parlement tast de voorlopige toepassing tussen de EU en Canada niet direct aan. Nederland blijft dan als EU-lidstaat gebonden aan de bepalingen die door de EU voorlopig worden toegepast. Het is echter gebruikelijk binnen de Unie dat wanneer een politiek feit in een lidstaat daartoe aanleiding geeft, bijvoorbeeld wanneer een verdrag schipbreuk leidt als gevolg van de non-ratificatie door een lidstaat, er overleg op het niveau van de Europese Raad zal plaatsvinden om een oplossing te vinden. Immers, de voorlopige toepassing van een verdrag dat niet geratificeerd zal worden, kan niet voortduren. De eventuele situatie die zou kunnen ontstaan bij non-ratificatie is onontgonnen terrein. De Raad zou in elk geval hierover een beslissing moeten nemen en zal daarbij in acht moeten nemen dat het voortduren van voorlopige toepassing zich niet verhoudt tot het gegeven dat het verdrag niet in werking zal treden. Voorlopige toepassing is immers gericht op de verwachting dat ratificatie zal geschieden.

Vraag 7

Wat is de status van de «juridisch bindende verklaring» die mogelijk wordt toegevoegd aan CETA? Heeft deze verklaring werkelijk een juridische waarde of alleen een politieke waarde?

³ AO RBZ Handel, 14 september 2016

Antwoord 7

In de Kamerbrief over de CETA-verklaring van 11 oktober 2016 (Kamerstuk 31 985, nr. 44) wordt uitgebreid ingegaan op de aard van de verklaring. De verklaring heeft zowel juridische als politieke waarde.

Vraag 8

Welke landen hebben om deze verklaring verzocht, en wat was het standpunt van Nederland?

Antwoord 8

De optie van het toevoegen van een extra verklaring is besproken tijdens de informele RBZ voor handel op 23 september jl. Tijdens deze vergadering werd duidelijk dat een meerderheid van de lidstaten er voorstander van is om een verklaring aan CETA toe te voegen. Nederland heeft zich tijdens de informele RBZ voor handel ook positief uitgesproken over het opstellen van een verklaring. Voor Nederland zijn, ook op basis van de gesprekken met het maatschappelijk middenveld, verschillende punten ingebracht die in de verklaring terug dienen te komen. Het gaat allereerst om een vermelding dat onder CETA overheden nu en in de toekomst zeggenschap behouden over hun publieke diensten. Daarnaast zijn waarborgen ten aanzien van het *Investment Court System opgenomen*, waarin onder meer de onafhankelijkheid van de arbiters nader is geduid en waarin de EU en Canada bevestigen om te kijken naar een eventuele herziening van de gedragsregels voor arbiters met het oog op onpartijdigheid. Ook is verduidelijkt dat het verdrag niets afdoet aan de standaarden die er zijn in de EU en Canada, onder andere op het gebied van milieu en gezondheid en dat Europese standaarden niet ter discussie staan. Daarnaast gaat de verklaring in op tijdige versterking van het duurzaamheids hoofdstuk, met name indien bepalingen over bijvoorbeeld arbeidsrechten en milieu in dit hoofdstuk worden geschonden. De verklaring adresseert op gedegen wijze de politieke en maatschappelijke zorgpunten die over CETA zijn geuit, en het kabinet is positief over de verklaring. Dit is nader geduid in de Kamerbrief van 11 oktober 2016 (Kamerstuk 31 985, nr. 44).

Vraag 9

Klopt het dat deze verklaring naar verwachting 12 oktober a.s. verschijnt, minder dan een week voor de extra Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) over handel van 18 oktober, waar definitief besloten zal worden om CETA te ratificeren?

Antwoord 9

De tekst van de conceptverklaring is voor het eerst met de lidstaten gedeeld op woensdagavond 5 oktober 2016. Hierover is door het handelspolitiek comité gesproken op vrijdag 7 oktober 2016. Op basis van de uitkomsten van deze bespreking heeft de Commissie samen met Canada onderhandeld over een nieuwe tekst. Deze tekst is op maandagavond 10 oktober 2016 met de lidstaten gedeeld. Het kabinet heeft uw Kamer hierover bericht op dinsdag 11 oktober 2016 (Kamerstuk 31 985, nr. 44). Het kabinet heeft erop aangedrongen om de definitieve tekst van de verklaring zo spoedig mogelijk openbaar te maken.

Tijdens de RBZ voor handel wordt overigens enkel besloten over ondertekening en voorlopige toepassing van CETA en niet over de ratificatie van CETA. Indien de Raad instemt met de concept-Raadsbesluiten voor ondertekening en voorlopige toepassing, kan ondertekening van CETA tijdens de EU-Canada Top op 27 oktober 2016 doorgang vinden.

Vraag 10

In hoeverre geeft u uitvoering aan de eisen van de vakbonden omtrent CETA, waaronder:

- Het schrappen van ICS
- Een betere onderbouwing van het recht om te reguleren
- De bescherming van publieke diensten
- Het voldoen aan de eisen als het gaat om het zetten van een «gouden standaard»?⁴

⁴ Brief FNV aan de commissie BuHa-OS, 12 september 2016

Antwoord 10

Zoals gesteld in de geannoteerde agenda voor de informele RBZ voor handel (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1653) voldoet het CETA-verdrag aan het SER-advies dat in het kader van TTIP is opgesteld.

Daarnaast heeft het kabinet gesproken met FNV, CNV en MHP over hun positie ten aanzien van CETA. Het kabinet is van mening dat de zorgpunten die zij aanhalen over zowel de vormgeving als de inhoud van het verdrag met de additionele CETA-verklaring goed zijn ondervangen.

Vraag 11

Bent u bereid om zo spoedig mogelijk alle teksten openbaar te maken, met name als het gaat om nieuwe toevoegingen aan het CETA-verdrag?

Antwoord 11

Ja. De ongereviseerde verdragstekst van CETA is reeds in september 2014 openbaar gemaakt en ook de juridisch-linguïstisch gereviseerde versie is direct openbaar gemaakt in februari 2016⁵. In de tussentijd zijn de onderhandelingsmandaten van CETA openbaar gemaakt in december 2015⁶. De Commissievoorstellingen over ondertekening, voorlopige toepassing en sluiting van CETA zijn openbaar gemaakt in juli 2016⁷. De definitieve concept-Raadsbesluiten zijn openbaar gemaakt na revisie door de jurist-linguïsten⁸. De verklaring is op 10 oktober 2016 met de lidstaten gedeeld. Het kabinet heeft uw Kamer hierover bericht op 11 oktober (Kamerstuk 31 985, nr. 44). Daarnaast wijs ik u voor de volledigheid op een brief van 41 leden van het Europees Parlement van 22 september 2016. De brief gaat in op de rol van het Europees Parlement bij de ratificatie van handelsakkoorden en raakt daarmee ook aan de rol van nationale parlementen⁹.

Vraag 12

Gaan de onderhandelingen over het vrijhandelsverdrag tussen de EU en de VS (TTIP) werkelijk gereset worden? Betekent «pauze» hetzelfde als een «reset»?

Antwoord 12

Volgens het kabinet is afronding van de onderhandelingen over een handelsakkoord tussen de EU en de VS (*Transatlantic Trade and Investment Partnership* – TTIP) in 2016 niet meer haalbaar omdat de VS niet voldoende beweegt op onderwerpen als markttoegang, duurzaamheid en investeringsbescherming. De pauze in de onderhandelingen moet worden benut als reflectiemoment om een brede dialoog aan te gaan met onder andere belangenorganisaties, NGO's, bedrijven en vakbonden.

Dit is een uitgelezen kans voor een transparanter en breder gedragen onderhandelingsproces. Dit zijn belangrijke onderdelen van de reset.

Vraag 13

Bent u bereid om deze vragen te beantwoorden vóór het algemeen overleg over de extra RBZ Handelsraad van 18 oktober a.s.?

⁵ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/152806.htm>

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9036-2009-EXT-2/en/pdf> en <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12838-2011-EXT-2/en/pdf>

⁷ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteld=1&year=2016&number=444&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceld=&documentType=&title=&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC>, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteld=1&year=2016&number=470&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceld=&documentType=&title=Canada&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC> en <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteld=1&year=2016&number=443&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceld=&documentType=&title=&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC>

⁸ Zie: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10972-2016-INIT/nl/pdf>, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10974-2016-INIT/en/pdf> en <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10975-2016-INIT/nl/pdf>

⁹ <http://www.politico.eu/wp-content/uploads/2016/09/Letter-Parliament.pdf>

Antwoord 13
Ja.